

Югозападен университет „Неофит Рилски“

РЕЦЕНЗИЯ

на представените научни трудове за участие в **конкурс за академичната длъжност ДОЦЕНТ** в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, научна специалност Български език (Стилистика), обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ, бр. 42/12.05.2020

Рецензент: **проф. д-р Йовка Великова Тишева**

Кандидат: **гл. ас. д-р Биляна Божинова Тодорова**

I. *Кратки биографични данни за кандидата*

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология, научна специалност Български език (Стилистика), обявен в „Държавен вестник“, бр. 42/12.05.2020 г. за нуждите на Катедрата по български език към Югозападния университет, участва само един кандидат: гл. ас- д-р Биляна Божинова Тодорова. Тя е завършила специалността „Българска филология“ в ЮЗУ през 1998 г. със степен „Магистър по българска филология“ и професионална квалификация „Учител по български език в средното училище“. През 2002 г., след двугодишно обучение, придобива и професионалната квалификация „Учител по английски език в средното училище“. В периода 2011 – 2014 г. Б. Тодорова повишава своята езикова и професионална подготовка в МП „Превод и съвременна англоезична литература“. От 1999 г. до 2002 г. тя е редовен докторант по специалността 050417 „Български език“ в ЮЗУ. През 2005 г. след защита на дисертационен труд на тема „Структура на публицистичния текст (по материали от новата българска преса – 1999/2004)“ получава образователната и научна степен „Доктор“.

От 2001 г. до 2006 г. Биляна Тодорова е хоноруван асистент в ЮЗУ, а от 2006 г. - асистент в Катедрата по български език във Филологическия факултет на ЮЗУ. Участва в разработването на учебни програми за

различни бакалавърски и магистърски програми във факултета, сред които „Стилистика на българския език“, „Лингвистика на текста“, „Езикови особености на интернет комуникацията“, „Структура на вестникарския текст“, „Вестниците като средство за масова комуникация“ и др. Кандидатката е провела специализация в лабораторията „Етнолингвистичен архив“ в Люблин, Полша и е участвала в две краткосрочни летни школи в Университета в Ланкастър, Великобритания. Представените данни показват, че гл. ас. д-р Биляна Тодорова е отлично подготвен утвърден специалист с доказано присъствие във филологическата научна общност.

II. *Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата*

Гл. ас. д-р Биляна Тодорова участва в конкурса с 20 научни труда, публикувани от 2007 г. до 2019 г., тоест след получаването на ОНС „Доктор“. Проблематиката на публикациите не повтаря обекта на дисертационния труд на кандидатката. Всички представени трудове са в полето на стилистиката, разбрана като лингвистична дисциплина, която изучава характеристиките на писмената и устната реч с оглед на жанровата специфика, функционалната сфера и използваните езикови средства и механизми за изграждане на различни типове текст.

Съгласно критериите на НАЦИД и указанията за научните журита, участващи в конкурсите, обявени от ЮЗУ, публикациите се разделят както следва: един публикуван самостоятелен монографичен труд, свързан с профила на конкурса; три статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни; 15 публикации в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове; едно публикувано университетско учебно ръководство, което се прилага в преподаването по стилистика. Няма текстове в съавторство. Една от статиите е на английски език, останалите публикации

са на български. От 2007 г. до сега кандидатката е представяла резултати от своите научни изследвания, изнасяйки доклади на 48 научни форума у нас и в чужбина. Забелязани са осем цитирания, от които едно в издание, реферирано и индексирани в Scopus и WoS, а четири – в монографии и колективни томове с научно рецензиране.

Биляна Тодорова е член на редколегиите на шест научни списания (четири чуждестранни и две български); две от тези издания са индексирани в Scopus и WoS. Взела е участие в десет научни проекта, като пет са с външно финансиране. По програма Erasmus и Erasmus+ е изнасяла лекции в три университета: в Торун, Люблин и Бърно. Членувала е в пет международни научни организации, а към момента продължава да е член на три от тях: ESTIDIA, МСД и ISFLA.

Прегледът на научната продукция на гл. ас. д-р Биляна Тодорова показва, че тя отговаря на минималните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология, заложен в ЗРАСРБ, Правилника за прилагане му и Правилника за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата

В списъка на научните приноси, представен от гл. ас. д-р Биляна Тодорова, са посочени 16 приноса, произтичащи от резултатите на изследванията, документирани в нейните научни публикации. Тези приноси могат да бъдат систематизирани в три групи: научни приноси, свързани с оригинални изводи и обобщения за особеностите на най-новата и най-динамична сфера на общуване – неформалната компютърно опосредствана комуникация (КОК); научноприложни приноси в проучването на частни проблеми, свързани с лексиката, словообразуването, граматиката и стилистиката на КОК и на медийната комуникация; приложни приноси за оптимизацията на университетските курсове по стилистика. Приносите са

направени в резултат на самостоятелните проучвания на Б. Тодорова, обективността на изводите е мотивирана от надеждните емпирични данни и точно избраните методи и средства за изследване на езиковите феномени.

Безспорен оригинален научен принос от изследванията на гл. ас. д-р Биляна Тодорова е многоаспектното проучване на особеностите на неформалната КОК. Монографията ѝ „Лингвистични особености на компютърно опосредстваната комуникация“, посветена на езиковите особености на най-големия български сайт за родителство *bg-mamma*, е първото по рода си проучване за особеностите на съвременния български език, използван при неформална онлайн комуникация. Приложеният от авторката интердисциплинарен подход, съчетаващ елементи от традиционната структурна лингвистика и функционалната стилистика с методите на прагматиката, социолингвистиката, анализа на дискурса, отговаря на изследователския обект и води до мотивирани обобщения за комуникативните, жанровите и езиковите особености на неформалната КОК. В общотеоретичен план като съществен принос трябва да се отбележи, че авторката откроява основните тенденции, характерни за този тип общуване. КОК не е еднородна; подобно на общуването чрез други канали, и КОК може да бъде формална и неформална, като при това вторият вид не е водещ или доминиращ. Следвайки разбирането, наложено в стилистиката и социолингвистиката, че с термина „разговорна реч“ може да се означава всеки вид неформално общуване, Б. Тодорова предлага да се говори за писмена реализация на разговорна реч вместо за хибридно писмено общуване в интернет или за писмена устност. Така в системата на функционалната стилистика, съставена от писмени и устни научни, административни, художествени и публицистични жанрове, към устните разговорни жанрове може да се добавят и писмени.

Наблюденията на Биляна Тодорова показват, че специфики се наблюдават и на равнището на жанровата структура на текстовете при КОК

[1, 9, 12]. В зависимост от компонентите на комуникативната ситуация (адресат/обратна връзка, контекст, контакт, съобщение/тема) жанровете могат да бъдат синхронни или асинхронни, монологични (без коментари) или диалогични, персонално или тематично фокусирани, публични или лични. В резултат на динамичното развитие на общуването във виртуалното пространство се наблюдава бърза поява, но и бързо изчезване на жанрове.

Научноприложните приноси на гл. ас. д-р Биляна Тодорова се свързват с проучването на езиковите аспекти на неформалната КОК: граматични категории [1, 3, 16]; лексика [1, 4, 5, 8, 10, 13, 14, 18], стилистични средства [1, 7, 10, 15]. Анализите на морфологичните особености при изразяването на категориите лице и число подкрепят направените в монографията [1] по-общии изводи, че макар да има сходства с устната комуникация, неформалната КОК има и свои специфики, които я сближават с писмените жанрове. Вместо характерната за устната разговорна реч употреба на 1 лице, в писмената неформална комуникация се предпочита 3 лице. Само при теми, предполагащи споделяне на личен опит или мнение, 1 лице ед. ч. е предпочитаното средство, тъй като маркира и личната ангажираност. Въпреки диалогичната форма на форумното общуване, употребата на 2 лице не е особено честа. При дискусии представянето на различните позиции е индиректно, без явна конфронтация. По-честа е употребата на единствено, отколкото на множествено число. Наблюденията върху специфичните за речта на майките транспозиции по лице и число обогатяват с актуални данни досегашните теоретични проучвания на българския език.

Приноси са данните за влиянието на екстралингвистични фактори (тема на общуването, отношения между участниците в КОК) върху синтактичната организация на текстовете. При аргументативни теми или теми с игрови характер, за да стане написаното по-убедително или за да се открие, се акцентира върху конотативните възможности на синтактичните

единици. Предпочитат се изречения с прав словоред, като промяната на модела може да служи за изразяване на отрицателното отношение на автора към съдържанието на предходни изказвания. На фразово равнище е отбелязана тенденцията за замяна на прилагателните в атрибутивни словосъчетания ($NP \rightarrow A N$) от съществителни имена ($NP \rightarrow N N$). Биляна Тодорова тълкува някои от тези употреби като проява на интерференция, отчетена и при лексиката и графиката на текстовете на потребители на сайта, живеещи в чужбина.

Наблюденията върху деривационните модели, характерни за неформалната КОК, обогатяват и допълват знанията за актуалните тенденции в словообразуването. Стремещт към езикова икономия, свързан с динамиката на онлайн общуването, и търсенето на по-експресивен изказ за привличане и задържане на вниманието на останалите участници в активизират словотворчеството. Парцелацията и композицията са предпочитани морфологични словообразователни начини, а универбизацията и абривиацията са водещите неморфологични начини. Освен върху деривацията, посочените две тенденции влияят и върху избора на лексикални единици при общуването в изследваната платформа. Като основна характеристика на лексикалното равнище при неформална КОК Биляна Тодорова определя употребата на стилистично маркирана лексика: архаизми, диалектизми, турцизми, неологизми (най-вече от английски), оказионализми, водеща до стилев еkleктизъм, с който се цели привличане и поддържане на вниманието.

Освен в проучването на езикови, стилистични и прагматични особености на неформалната КОК, кандидатът има научноприложните приноси за разработването и прилагането на модели за изследване на медийни текстове, като се проследява връзката между семантика и синтаксис [19, 20] или между деривация и маркирана лексика [17].

Приложният характер на приносите се открива във възможностите за използване на получените резултати от анализите на текстове с различна стилова и жанрова характеристика в практическата работа със студенти, изучаващи стилистика на българския език [2].

IV. *Критични бележки и препоръки*

Нямам критични бележки във връзка с литературната осведоменост на кандидата или с теоретичните постановки, точността и пълнотата на резултатите от проучванията, представени в материалите за участие в конкурса. Монографията, статиите и учебното ръководство са достатъчни, за да се направи оценка на научноизследователската и педагогическа дейност на гл. ас. д-р Биляна Тодорова.

V. *Заключение*

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Биляна Тодорова, отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за прилагането му и на вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“. След анализ на научната значимост на трудовете, както и на съдържащите се в тях приноси давам положително оценка на цялостната дейност на кандидата и потвърждавам съответствието ѝ с минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“. Убедено препоръчвам гл. ас. д-р Биляна Божинова Тодорова да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология, научна специалност Български език (Стилистика).

20.08.2020 г.

Рецензент:

Проф. д-р Йовка Тишева

SOUTH-WEST UNIVERSITY “NEOFIT RILSKI”

REVIEW

of the materials submitted for participation in the contest for the academic position of ASSOCIATE PROFESSOR in professional field 2.1. PHILOLOGY (Bulgarian Language – Stylistics) announced by South-West University “Neofit Rilski” in the State Gazette, Issue 42, 12.05.2020

Reviewer: Prof. Yovka Velikova Tisheva, PhD

Applicant: Ch. Assist. Prof. Bilyana Bozhinova Todorova, PhD

I. Short biography of the applicant

Only one candidate participates in the competition for the academic position of Associate Professor in professional field 2.1. Philology, scientific specialty Bulgarian language (Stylistics), announced in the State Gazette, issue 42, 12.05.2020 for the needs of the Department of Bulgarian Language at the South-West University: Ch. Assist. Prof. Bilyana Bozhinova Todorova, PhD. She graduated from SWU in 1998 with a MA of Bulgarian Philology and professional qualification Bulgarian Language Teacher. In 2002, after two years of training, she acquired the professional qualification of Teacher of English in high school. From 2011 until 2014, Bilyana Todorova increased her language and professional training in the MA program “Translation and Contemporary English Literature”. From 1999 until 2002, she was a PhD student at the Department of Bulgarian of South-West University. Bilyana Todorova received the educational and scientific degree Doctor of Philology in 2005, after defending her dissertation “Structure of the journalistic text (based on materials from the new Bulgarian press - 1999/2004)”.

From 2001 until 2006 Bilyana Todorova was a part-time assistant professor at SWU, and from 2006 – an assistant professor at the Department of Bulgarian

Language at the Faculty of Philology of SWU. She participated in the development of curricula for various bachelor and master's programs at the faculty, including "Stylistics of the Bulgarian language", "Linguistics of the text", "Language features of Internet communication", "Structure of the newspaper text", "Newspapers as a means of mass communication ", etc. The applicant has specialized in the Ethnolinguistic Archives Laboratory in Lublin, Poland and also took part in two short-term summer schools at the University of Lancaster, UK. The presented data show that Ch. Assist. Prof. Bilyana Todorova is an excellently trained specialist with a proven and recognized presence in the philological community.

II. Characteristics of the applicant's scientific production

Ch. Assist. Prof. Bilyana Todorova submitted 20 scientific publications to participate in the contest for the academic position of Associate Professor. Papers presented for the contest were published after 2007 (after the applicant received Ph.D. degree). The objects of publications do not repeat the main topic of her PhD dissertation. All presented works are in the field of stylistics, defined as an applied linguistic discipline that studies the characteristics of written and oral texts in view of genre features and language tools and mechanisms used by different individuals to communicate in different situations and settings.

According to the criteria of NACID and the instructions for the scientific juries participating in the contests announced by SWU, the publications are divided as follows: one published independent monographic work related to the profile of the contest; three articles published in peer-reviewed and indexed international journals in Scopus and / or Web of Science; 15 publications in peer-reviewed journals or edited collective volumes in Bulgaria; one published university textbook applied in academic courses of stylistics. There are no co-authored texts. One of the articles is in English, the other publications are in Bulgarian. Since 2007, Bilyana Todorova participated in 48 scientific forums

(congresses, conferences, symposia, round tables, etc.) in Bulgaria and abroad and reported the results of her research on the topic of announced contest. The number of citations to the applicant's publications is eight; one citation is in scientific publication, referenced and indexed in the world known databases of scientific information (Scopus, Web of Science) and four in monographs and collective peer-reviewed volumes.

Bilyana Todorova is a member of the editorial boards of four foreign and two Bulgarian scientific journals. Two of these journals are indexed in Scopus and Web of Science. The applicant has participated in ten research projects. Under the Erasmus and Erasmus + program, she has lectured at three foreign universities: in Torun, Lublin and Brno. She has been a member of five international scientific organizations and is currently a member of three of them: ESTIDIA, ISS and ISFLA.

The review of the scientific production of Ch. Assist. Prof. Bilyana Todorova shows that she meets the minimum requirements for the academic position of associate professor in a professional field 2.1. Philology, set out in the Academic Staff Development Act of the Republic of Bulgaria (ZRARB), the Regulations for its implementation and the Internal regulations for the development of the academic staff at SWU "Neofit Rilski".

III. Main contributions in the candidate's scientific, applied and teaching activities

The main scientific and applied contributions in the submitted publications can be classified according to the following general criteria:

- Researching of a new object
- Proving with new means of significant new aspects of existing scientific fields and facts.

Bilyana Todorova's main scientific contributions are demonstrated in her detailed study of newest and most dynamic field of communication - informal

computer-mediated communication (CMC). The applicant has significant scientific contributions to the study of vocabulary, word formation, grammar and style of written texts and applied contributions to the optimization of university courses in stylistics.

The comprehensive study of informal CMC is Bilyana Todorova's undisputed main scientific contribution. Her monographic work "Linguistic aspects of computer-mediated communication" presents the comprehensive, in-depth research of the linguistic features concerning the largest Bulgarian maternity site *bg-mamma*. The interdisciplinary approach applied by the author combines procedures of traditional structural linguistics and functional stylistics with methods of pragmatics, sociolinguistics, discourse analysis. The methodology corresponds to the research object and leads to motivated conclusions about genres and linguistic features of informal CMC. In general, the outlining of main tendencies and characteristic of this type of communication should be also be noted as a significant contribution of the author. CMC is not homogeneous; like communication through other channels, CMC can be formal or informal. Interestingly, the latter type is not leading or dominating. Bilyana Todorova does not support the notion of CMC language as hybrid written communication or 'secondary orality'. Following the definition of colloquial speech in stylistics and sociolinguistics as any type of informal communication, she suggests that CMC language is a written form of colloquial speech. Thus, the system of functional stylistics consists of written and oral scientific, administrative, business, media, fictional and colloquial genres.

Bilyana Todorova's observations show genre structure specifics in CMC [1, 9, 12]. The internet genres might be diachronous or synchronous, monologic (without comments) or dialogic, person-oriented or topic-oriented, personal or public, etc. The division depends on the components of the communicative situation (addressee / feedbacks, context, contact, message / topic). The dynamic

development of CMC leads to rapid emergence, but also to rapid disappearance of genres.

The scientific and applied contributions of Ch. Assist. Prof. Bilyana Todorova are in the study of several linguistic aspects of informal CMC: grammatical categories [1, 3, 16]; vocabulary [1, 4, 5, 8, 10, 13, 14, 18], style and register [1, 7, 10, 15]. The analyzes of the morphological markers of categories person and number support the conclusions made in the monograph [1] that despite similarities with oral communication, the informal COC has its own specifics that bring it closer to written genres. Only if the topics involves sharing of personal experience or opinion, 1st person singular forms are preferred, as they also mark personal commitment. Despite the dialogic form of communication, the use of 2nd person forms is not very common.

Extralinguistic factors (topic of communication, relations between the participants in the CMC) may influence the syntactic organization of the texts. In order to make the writing more convincing, in argumentative or pastime topics the connotative use of syntactic structures is observed. Objective / SVO word order is preferred. Word order changes can be used to express the negative attitude of the author to the content of previous statements. The complex sentence use can demonstrate the process of intellectualization as well as the existence of the “the infinite compounding”, which is typical for oral informal speech.

The observations on the word-formation models in informal CMC enrich the knowledge about the current tendencies in derivation. The search for more expressive word to attract and retain the attention of other participants intensifies the word formation. Parcelation and composition are preferred morphological word-formation modes, and universalization and abbreviation are the leading non-morphological once. Apart from the derivation, the intellectualization and language economy tendencies also influence the lexical choice in CMC. Bilyana Todorova outlines the use of stylistically marked vocabulary: archaisms, dialectisms, Turkisms, neologisms (mostly from English), occasionalisms,

leading to stylistic eclecticism, as the main lexical characteristic of informal CMC.

An original approach for determination of connection between verb semantics and sentence types [19, 20], derivation and marked vocabulary [17] in the newspaper text has been proposed. The results of Bilyana Todorova's analyses of syntactic features of media language are important scientific and applied contributions. So-called material predicates presenting facts and events are mostly used in newspaper articles. Less frequent are the verbal and the mental predicates that present the claims or thoughts of a person. The existential sentences have the lowest use.

The applied contribution is found in the opportunities to use the results from the text analyzes in academic courses with students studying stylistics of Bulgarian language [2].

IV. Critical notes and recommendations

I have no critical remarks on literary awareness of the candidate or theoretical statements, accuracy and completeness of the results of the research presented in the materials for participation in the competition. The monograph, articles and textbook are sufficient to assess the research and pedagogical activities of Ch. Assist. Prof. Bilyana Todorova.

VIII. Conclusion

Ch. Assist. Prof. Bilyana Todorova has submitted a considerable number of scientific papers published after receiving the PhD degree. Original scientific and applied contributions are found in applicant's works submitted for the contest. The theoretical studies have practical applicability, many of which are directly oriented towards language teaching.

The documents and materials submitted by Ch. Assist. Prof. Bilyana Todorova meet minimum requirements for the academic position of associate

professor in a professional field 2.1. Philology, set out in the Academic Staff Development Act of the Republic of Bulgaria (ZRARB), the Regulations for its implementation and the Internal regulations for the development of the academic staff at SWU "Neofit Rilski". After analyzing the scientific significance of the works, as well as the theoretical and applied contributions, I give a positive assessment of the overall activity of the applicant. I suggest with the utmost conviction that the Honorable Scientific Jury elect Ch. Assist. Prof. Bilyana Bozhinova Todorova, PhD to the academic position of associate professor in the professional field 2.1. Philology, scientific specialty Bulgarian language (Stylistics).

20 August 2020

Reviewer:

Prof. Yovka Tisheva